

Časopis pro pěstování matematiky

Karel Havlíček

Akademik Bohumil Bydžovský pětasedmdesátníkem

Časopis pro pěstování matematiky, Vol. 80 (1955), No. 2, 247--249

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/108171>

Terms of use:

© Institute of Mathematics AS CR, 1955

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

ZPRÁVY

AKADEMIK BOHUMIL BYDŽOVSKÝ PĚTASEDMDESÁTNIKEM

Pamatuji se živě na březen roku 1950, kdy jsme oslavovali sedmdesátku prof. dr. BOHUMILA BYDŽOVSKÉHO; jakoby to bylo včera. Proto se nemohu ubránit překvapení, že letos už zaznamenáváme jeho pětasedmdesáté narozeniny, připadající na 14. březen 1955. Příčina toho, že u prof. Bydžovského jsem uplynulých pět let jaksi zapomněl počítat, je asi dvojitá. Předně prof. Bydžovský se za tu dobu prakticky nezměnil, je stejně svěží a bystrý jako tehdy, což zde rád konstatuji, a za druhé na jeho výkonnost už jsme si tak zvykli, že celý ten kus jeho práce za posledních pět let se nám zdá samozřejmostí, při které běh času ani nevnímáme; kdyby prof. Bydžovský byl v těchto letech odpočíval v soukromí tak, jako to činí mnozí jiní, byla by nás na běh času přivedla aspoň myšlenka, že už o něm dlouho nic neslyšíme. Ale činnost prof. Bydžovského byla i v uplynulých pěti letech bohatá. Všimneme si zde alespoň nejdůležitějších jeho prací z tohoto období; má tím být doplněn obraz jeho celoživotní činnosti, kterou vypsál prof. KAREL KOUTSKÝ pod názvem „Sedmdesátiny prof. Bohumila Bydžovského“ v Časopise pro pěstování matematiky a fyziky, ročník 75, Praha 1950, str. D 349—D 357. Tam najde čtenář podrobný životopis jubilantův a zhodnocení jeho odborné i veřejné činnosti až do roku 1950; nechybí tam ovšem ani seznam vědeckých publikací prof. Bydžovského. Znovu tedy zdůrazňuji, že dnešní moje řádky zahrnují činnost prof. Bydžovského z pouhých posledních pěti let.

A tu je především třeba vyzdvihnout skutečnost, že prof. Bydžovský dodnes vykonává svůj úřad vysokoškolského učitele na matematicko-fyzikální fakultě Karlovy university, že vedle pravidelných přednášek a zkoušek je platným rádcem mladším pedagogickým silám fakulty a že stále činně přispívá i k ostatnímu životu na fakultě, ať už jde o věci odborné, methodické či organizační. Okolnost, že všechna tato jeho práce je úspěšná, že jeho přednášky vynikají stejně jasnou srozumitelností jako před několika desítkami let a že je oblíben mezi posluchači, jistě nepřekvapuje nikoho, kdo ho zná. Nezanedbával ani výchovu vědeckého dorostu, jak dokazují práce jeho žáků, z nichž některé jsou uveřejněny i v tomto čísle a organicky doplňují obraz o činnosti a významu prof. Bydžovského.

Činnost prof. Bydžovského se ovšem neomezuje jen na půdu university Karlovy. Navážeme-li nejdřív na výše citovaný článek prof. Koutského, vidíme, že dosud je prof. Bydžovský předsedou Jednoty československých matematiků a fysiků, která právě prodělává důležitý přerod, a že zůstal předsedou Královské české společnosti nauk i Československé národní rady badatelské až do té doby, kdy obě tyto korporace se začlenily do dnešní Československé akademie věd. To však neznamenal pro něho úlevu v práci, neboť obě uvedené funkce byly vystřídány novými. Stručně budiž jen konstatováno, že prof. Bydžovský je dnes členem vědecké rady Výzkumného ústavu pedagogického J. A. Komenského, kde zastává funkci předsedy komise pro matematiku.

Daleko významnější je však jeho činnost v Československé akademii věd (ČSAV), která byla uvedena v život v listopadu 1952. Tehdy byl prof. Bydžovský mezi prvními jejími řádnými členy-akademiky, které jmenoval tehdejší prezident republiky KLEMENT GOTTFWALD. Zde je akademik Bydžovský dodnes předsedou redakčně vydavatelské rady I. sekce. Vědeckou práci dodnes nepouští, jak dokazují jeho odborné publikace z posledních let, jež jsou uvedeny na konci článku. Ale ani tím není ještě vyčerpána jeho činnost na půdě ČSAV. Zvláštní zmínku tu zasluhuje další zájem akademika Bydžovského, o kterém málokdo ví.

Nedávno proběhly naším denním tiskem zprávy o tom, že se všeobecně ve světě uvažuje o reformě kalendáře. O tuto otázku se akademik Bydžovský zajímal už dávno a když celá věc se stala předmětem jednání Organizace spojených národů (OSN), neotálel a přišel v I. sekci ČSAV s iniciativním návrhem. Na jeho popud byla zvolena zvláštní komise, jež vypracovala memorandum, doporučující zavedení t. zv. *světového kalendáře* náhradou za dnešní gregoriánský kalendář. Toto memorandum bylo ovšem z valné části opět dílem akademika Bydžovského a stalo se podkladem dalšího jednání v našich vládních kruzích. Zvláště usnadnilo práci československé delegace, která se v červenci 1954 zúčastnila zasedání hospodářsko-politické rady OSN v Ženevě, kde reforma kalendáře přišla znovu na pořad jednání.

Chceme-li závěrem shrnout charakteristiku osobnosti akademika Bydžovského, nelze než souhlasit s prof. K. Koutským, který ve zmíněném článku o něm praví, že „je s jeho jménem nerozlučně spjata představa pokrokového vědce a vychovatele“. Vždyť nikdy neustrnul akademik Bydžovský na mrtvém bodě, nikdy nezůstal na své cestě stát, ale vždycky svou činnost zaměřil k tomu, co bude dál, vždycky své zraky upíral do budoucnosti. Jeho charakteristické vlastnosti jsou pak především pracovitost a lidskost, bez níž si ho nedovedu představit a bez níž by také nemohl být tak oblíben mezi mladými lidmi a především mezi studenty. Připomeneme-li si k tomu ještě jeho bojovnost, o níž svědčí už to, že ani zatčení gestapem a internování v táborech ve Svatobořicích, o němž píše K. Koutský, nedovedlo zlomit jeho ducha a že snad tím více zocelen

se velmi agilně účastnil revoluce v roce 1945, máme před sebou obraz celého člověka. Akademik Bydžovský vždycky věděl, kde je jeho místo.

Je nesporné, že člověk tohoto druhu přímo i nepřímo ovlivňuje své okolí, ať už sám tomu chce nebo nechce. Proto bych byl nerad, aby čtenář moje dnešní řádky chápal jen jako oslavu akademika Bydžovského. Ale ať už je chápe jakkoli, jedno nemůže upřít, že totiž veřejnost se chápe jubilea jako příležitosti, aby vedle ocenění jubilantova si také připomněla příčiny jeho úspěšné životní práce, jež přinesla ovoce celému našemu národu. Měl jsem to štěstí, že jsem po několik let byl v pravidelném styku s akademikem Bydžovským. A i když to byl styk více méně služební, přece jsem poznal hlavní rysy jeho lidské povahy. Viděl jsem především vřelý poměr akademika Bydžovského k jeho rodině, cítil jsem jeho skromnost, nikdy se nevyvyšoval nad své okolí a nikdy nebyl bez programu, stále pracoval. Domnívám se, že to jsou hlavní prameny jeho činnostné síly; a to by právě mohlo zajímat zvláště naše mladší generace. Při tom mně tanou na mysli jeho slova příležitostně pronesená, že totiž pro mladé lidi je důležité, aby nikdy a za žádných okolností nepřestávali pracovat. Snad právě tomuto heslu děkuje akademik Bydžovský za to, že se svých pětasedmdesátých narozenin dožívá v plné svěžesti.

Končím přáním, aby v příštích letech byl akademik Bydžovský dlouho zdrav a aby se v nich dožil plné spokojenosti a radosti. Věřím, že je to přání celé naší kulturní veřejnosti.

SEZNAM PUBLIKACÍ AKADEMIKA BOHUMILA BYDŽOVSKÉHO V OBDOBÍ 1950—1955

1. *Poznámky k teorii konfigurace* (12₄, 16₃). Časopis pro pěstování matematiky a fyziky, ročník 74, Praha 1950 (Zprávy ze společného sjezdu matematiků polských a československých), str. 249—251.
2. *Sur certains points remarquables d'une cubique rationnelle plane*. Časopis pro pěstování matematiky a fyziky, ročník 75, Praha 1950, str. 219—229.
- 3a. *O dvou nových konfiguracích* (12₄, 16₃). Časopis pro pěstování matematiky, ročník 79, Praha 1954, str. 219—228.
- 3b. *Über zwei neue ebene Konfigurationen* (12₄, 16₃). Чехословацкий математический журнал — Czechoslovak Mathematical Journal, ročník 4 (79), Praha 1954, str. 193—218.
4. *Úvod do analytické geometrie*. Úplně přepracované nové vydání vysokoškolské učebnice, která je v tisku v nakladatelství ČSAV.

Karel Havlíček, Praha.